

Väinö Lehtonen
Kehityksen virta

ALKUSANA

SATYAAN NAASTI PAROO DHARMAH,
totuus on korkein uskonto.

Yllä oleva lause yhdistää totuuden ja uskonnon. Länsimainen ajattelija erottaa uskonnon ja totuuden toisistaan, sillä hän ymmärtää, että uskonto on oletettujen asioiden totenapitämistä, kun sen sijaan totuus löytyy tutkimusten avulla. Tieteellinen totuudenetsintä on ominainen nykyaikajalle, ihminen on herännyt kysymään mitä elämä on ja etsimään vastausta kysymykselleen. Tieteen tuntosarvet työntyvät elämän kaikille aloille atomista avaruuteen asti ja niin löytyy yhä uusia ”totuuksia”. Uskonto sanan nykyaikaisessa kristillisessä merkityksessä väittää, että totuus on jo ilmoitettu Raamatussa, Raamatun sana on totuus. Raamattu on Jumalan ilmoitus. Jos joku epäilee Jumalan ilmoitusta ja etsii totuutta, niin hän pilkkaa Jumalaa. Tiede ja virallistunut kristinusko ovat keskenään ristiriidassa, mutta Jeesus Natsarealainen opetti: Etsikää, niin te löydätte. Jeesus, joka kristinuskon julisti, oli parhaiten selvillä omasta opistaan. Hänen oppinsa on tieteellistä, sillä Jumala, uskonnon ydin on etsimällä löydettävissä. Hänen oppinsa mukaan totuus ja

uskonto ovat yhtä: Ken etsii totuutta J e e s u k s e n n e u v o m a l l a t a v a l l a, hän löytää totuuden ja totuus on Jumala, Isä, kaiken olevaisen alkulähde. Näin opettivat toistenkin uskontojen ensimmäiset julistajat. Lao-Tse opetti: ”Ennenkuin taivas ja maa olivat, oli luonnossa alkuolemus. Se oli selkeä ja mitaamaton. Se oli itseolevainen, se oli yhtenäinen. Se oli kaikkialla, eikä se sietänyt rajoja. Sitä täytyy pitää kaikkiallisena Äitinä. Sen nimeä en tiedä, mutta sanon sitä Taoksi . . . Se Tao, joka oli ennen taivasta ja maata, on nimetön ei-olevainen . . . Sentähden ihminen etsii ei-olevaisen Ensimmäistä Mysteriota, kun olevainen näyttää hänelle, mitä ei-olevaisesta on syntynyt”. — Lao-Tse kutsuu kaikentakaista jumaluutta ei-olevaiseksi, rajattomaksi ja kaikkialla olevaksi, ja ilmennyttä Jumalaa, jota i h m i n e n e t s i i, Ensimmäiseksi Mysterioksi. Evankelista Johannes nimittää Ensimmäistä Mysteriota Sanaksi eli Logokseksi, Kristukseksi. Hindulaiset puhuvat absoluuttisesta jumaluudesta nimittäen sitä Brahmaksi tai Parabrahmaksi, josta ilmennyt maailmankaikkeus on vuodattautunut. Ilmennyttä Jumalaa he nimittävät Brahmaaksi, joka on esim. aurinkokunnan mahtava ylätajunta. Gautama Buddha opetti Suuresta Laista ja kehotti oppilaitaan kulkemaan hyveen Tietä: ”Opetuslapsi on pääsevä voitolle maasta ja Jaman maailmasta ja jumalien maailmasta. Opetuslapsi on löytävä hyveen selvästi viitoitetun tien, niinkuin taitava mies (oikean) kukan”. — Kaikki uskonnot ovat kehottaneet etsimään totuutta ja vakuuttavat, että totuus on löydettävissä ja että löydetty totuus on Jumala,

Tao, Brahmaa, Laki, Sana . . . , millä nimellä Jumalaa kussakin uskonnossa kutsuttaneekin. Ihmiset vain unohtavat uskontojen selvät neuvot. Uskontojen neuvot ovat siveellisiä, ne kannustavat parempaan elämäntapaan, mutta ihminen on luonnostaan laiska, entisenkaltainen elämä on viehättävämpää. Uskonnollisten liikkeitten ovelimmat fariseukset ovat kaikkina aikoina huomioineet ihmisten henkisen laiskuuden ja luoneet pappisvallan, joka on ”parannellut” uskontoa sellaiseksi, että se miellyttää ihmisiä. Uskonnon ”parantaminen” on merkinnyt moraaliohjeitten syrjäyttämistä ja erilaisten rituaalien suosimista. Tämä ilmiö on erikoisen silmiinpistävä kristikunnassa, kristityt eivät edes tunnusta, että heidän Mestarinsa on antanut siveellisiä ohjeita; kristittyjen moraalit on periytytynyt Moosekselta.

Viime vuosisadan loppupuolella herätettiin uudelleen eloon kysymys totuudesta, totuuden etsimisestä ja sen löytämisestä. Syntyi henkinen liike, joka otti nimekseen *t e o s o f i a* ja tunnukseksi otsikossa mainitun lauseen: Totuus on uskontoja korkeampi eli totuus on korkein uskonto. Teosofisen elämänymmärryksen ensimmäinen julistaja oli Helena Petrovna Blavatsky (1831—1891). ô "ô "ô